

ביהמ"ש: ההתאחדות לכדורגל חייבת לחשוף את זהות התורמים לקבוצות

השופטת מיכל אגמון גונן מבית המשפט המחוזי בתל אביב חייבה השבוע את ההתאחדות לחשוף את זהותם של מפקידי בטוחות בבקרה התקציבית, כמו גם של תורמים ומעניקי הלוואות לקבוצות. עו"ד דור ליאונד מסביר מדוע מדובר בהחלטה תקדימית

אוריאל דסקל 16.07.20 14:04

השופטת מיכל אגמון גונן מבית המשפט המחוזי בתל אביב חייבה השבוע את ההתאחדות לכדורגל לחשוף את זהותם של מפקידי בטוחות בבקרה התקציבית, כמו גם של תורמים ומעניקי הלוואות לקבוצות. מדובר בעוד החלטה שהיא תוצאה של המפגש בין חוק חופש המידע לאינטרס של מנהלי הכדורגל הישראלי להישאר במחשכים.

ההחלטה ניתנה בתגובה לעתירה הוגשה על ידי רשת שוקן, עליה נמנים המקומונים "מלאבס" ו"צומת השרון", וזאת בגין אי מענה מספק מצד ההתאחדות לפניה לקבלת מידע אודות זהות הגורמים המעמידים כספים לטובת חמש קבוצות כדורגל בכירות בערי השרון ובפתח תקוה (מכבי והפועל פ"ת, הפועל כפר סבא, הפועל רעננה ומכבי הרצליה), באמצעות בטוחות, הלוואות או תרומות.

בשיחה עם עו"ד דור ליאונד - שייצג את רשת שוקן בעתירה, בצוותא עם עורכי הדין זאב ליאונד ורם פרייס סיטון - ננסה להבין לעומק את תקדימיות ההחלטה.

קראו עוד בכלכליסט:

- [בית המשפט הגבוה לערעורים בספורט קבע: הפייר פליי מת](#)
- [הממשלה וקבוצות הספורט בארץ דוחפות את הישראלים להימרים](#)
- [ברק בכר יצליח במכבי חיפה: אם תעמוד חזית מאוחדת מאחוריו](#)

אז, האם מדובר בתקדים?

"בהחלט, זו הפעם הראשונה שההתאחדות לכדורגל מחויבת לחשוף את זהותם של מפקידי בטוחות בבקרה התקציבית, כמו גם של תורמים ומעניקי הלוואות לקבוצות, ופסק הדין הזה סולל את הדרך לכל אזרח למעשה לבקש מידע מהסוג הזה לגבי כל קבוצה במדינה, בכל ענף ספורט".

איך התנהל ההליך?

"לאחר שההתאחדות לכדורגל לא השיבה כנדרש לפניות לפי חוק חופש המידע של המקומונים, ביחס לזהותם של תורמים, מלווים ומפקידי בטוחות בבקרת התקציבים עבור 5 קבוצות מאזור השרון ופתח תקוה, לא היה מנוס מהגשת עתירה שתחייב את ההתאחדות לפעול בענין זה על פי חובתה בדין. השופטת מיכל אגמון גונן קיבלה את העתירה שהוגשה לפני כשנתיים ומתייחסת למידע מעוגות המשחקים 2014/15-2017/18".

בפסק הדין יש ביקורת חריפה כלפי ההתאחדות, לה מייחסת השופטת "היעדר הפגמה של מטרת חוק חופש המידע ובסיסו הרעיוני". מה המשמעות של זה?

"השופטת התרשמה כי מלכתחילה ההתאחדות ניגשה לבחון את בקשת המידע באופן שגוי, כשהיא מאמצת את עמדות הקבוצות באופן כמעט עיוור וללא הפעלת שיקול דעת כמתחייב מהיותה רשות ציבורית לענין חוק חופש המידע. זה קורה במצב של אי הפנמת הרעיון הבסיסי של חוק חופש המידע, לפיו מידע המוחזק בידי הציבור, שייך למעשה לציבור, גם אם מדובר במידע שמקורו באדם פרטי. כזה הוא המידע המדובר בעתירה שמועבר לבקרת התקציבים, שקיומה מלכתחילה נועד להבטיח בקרה ופיקוח על יציבות פיננסית של קבוצות הכדורגל".

אחת הקביעות המשמעותיות ביותר בפסק הדין הזה, ויש הרבה כאלה, היא הקביעה לפיה "ללא פרסום המידע המבוקש בעתירה זו, נמנעת מהציבור יכולת הפיקוח על ההתקשרויות של קבוצות הכדורגל בהסכמי הלוואה או

צילום: און אהרוני

משחק כדורגל בליגת העל

הסכמים להעמדת בטוחות, וממילא נמנעת מהציבור האפשרות להבעת עמדה בנושא זה. גישה למידע, ורק היא, תאפשר לציבור להפריך או לאשש, תחושות או חששות בקשר להתנהלות הרשות לבקרת תקציבים, ולבחון האם אישרה תקציבים כראוי.

בפסק הדין ניתנת גם דוגמה מוחשית לחשיבות הפרקטית של בקשות המידע מכוח החוק, תוך ביקורת חריפה על ההתאחדות.

"נכון, במהלך בירור העתירה, הצלחנו להראות לבית המשפט כי כספים מסוימים שהועמדו כביכול לרשות קבוצת הפועל פתח תקוה על ידי גורם פרטי, סווגו באופן שונה כאשר דווחו לרשם העמותות, וכאשר דווחו לבקרת התקציבים. למותר להסביר שיש חשיבות כלכלית ומשפטית האם כספים מסווגים כתרומה או כבטוחה. ההתאחדות הודתה כי הדבר נתגלה לראשונה בעקבות ההליך, והצהירה כי תלמד ותפיק לקחים מכך בעתיד לגבי כל הקבוצות באשר הן. משום כך כתבה השופטת אגמון גונן על היתרונות שעולים מעצם בקשות המידע הנובעים מחופש העיתונות ניתן ללמוד מהעבודה שההתאחדות הודתה כי עם ניהול ההליך התגלה לה לראשונה כי ישנם לכאורה פערים בין הדיווחים שהעבירה הפועל פ"ת להתאחדות לבין דיווחים שהעבירה לרשם העמותות".

מה לגבי הטענה של מכבי פתח תקוה לגבי פגיעה בפרטיות?

"גם הטענות לפגיעה בפרטיות שהועלו על ידי המועדון הפתח תקווי נדחו, בנימוק כי 'פגיעה בזכות לפרטיות היא מצומצמת יחסית, שכן לא התבקש מידע פרטי על משכורות של שחקנים או על מצבו הכלכלי של גורם זה או אחר. מדובר אך ורק בעובדה כי אותו גורם העמיד משאבים לטובת מי מקבוצות הכדורגל, אופן העמדת הכספים (הלואה, העמדת בטוחה או תרומה) והסכום. כאשר מדובר בקבוצה כמו מכבי פתח תקוה, הפגיעה בפרטיות של הקבוצה עצמה קטנה עוד יותר ולמעשה כמעט שאינה קיימת, לאור היותה גוף דו מהותי ופועלת למען הציבור".

"גם הטענה שהעברת חומר לבקרת התקציבים נעשתה בהסתמך על סעיף חיסיון בתקנון ההתאחדות נדחתה. בית המשפט קיבל את טענתנו כי הוראות בחקיקה ראשית גוברות על תקנון ההתאחדות וכי בהליכי החקיקה בכנסת בנושא חופש המידע בספורט, היתה כוונה מפורשת מצד חברי הכנסת שהליך הבקרה יהיה שקוף לציבור בכלל, ולא להידים בפרט."

מה טענה ההתאחדות?

"בית המשפט הכריע כי הטענות של ההתאחדות ומכבי פ"ת על חשש לפגיעה עתידית כלשהי בעמדת כספים לטובת קבוצות ספורט בשל גילוי המידע, לא הוכחו והן בלתי מבוססות, וממילא האינטרס הציבורי המובהק כי הספורט המקצועי ינוהל באופן ראוי בכלל ומבחינה כלכלית בפרט, גובר במקרה זה. 'ללא פרסום המידע המבוקש בעתירה זו', כך כותבת השופטת אגמון גונן, 'נמנעת מהציבור יכולת הפיקוח על ההתקשרויות של קבוצות הכדורגל בהסכמי הלוואה או הסכמים להעמדת בטוחות, וממילא נמנעת מהציבור האפשרות להבעת עמדה בנושא זה. גישה למידע, ורק היא, תאפשר לציבור להפריך או לאשש, תחושות או חששות בקשר להתנהלות הרשות לבקרת תקציבים, ולבחון האם אישרה תקציבים כראוי. העובדות אינן מצויות בידי הציבור ומכאן הבקשה למידע וההצדקה לזכות לחופש המידע".

יש בכלל הצדקה לאי גילוי?

"בפסק הדין מובהר כי מפקידי בטוחות ומעניקי הלוואות, יוכלו להתנגד לגילוי המידע, ואולם במקרה שיעשו כן, ההתאחדות חייבת לגבש בעצמה החלטה בעניינים בהתבסס על העקרונות שבפסק הדין, ולתת דעתה לעליונותן של הוראות החוק על סעיפי תקנון ההתאחדות. קשה למצוא הצדקה לאי גילוי מידע בנסיבות של הפקדת בטוחות ומתן הלוואות. בעניינים של תורמים, נוכח הסייג הקבוע בחוק הספורט, הרי שרק אם שמו של התורם לא צריך להיות מועבר לרשם העמותות על פי הדין, קמה לו זכות להתנגד לגילוי המידע ואז ההתאחדות לא חייבת בחשיפת שמו".

משהו נוסף שהשופטת הוסיפה בהחלטה שלה?

"אי אפשר להתעלם מהאמירות שהשופטת אגמון גונן בחרה להביא בפסק דינה, אודות מקומו ומעמדו החברתי של ענף הכדורגל בעולמנו כיום, בין היתר מתוך ספרו של יאיר גלילי על ספורט וחברה. הקביעה השיפוטית כי יש לראות מועדוני ספורט כגוף דו מהותי, לאור הפונקציה הציבורית החיונית שהם ממלאים, מקורה בראש ובראשונה, בהבנה כי הכדורגל מהווה תופעה חברתית חשובה ומתפתחת ביותר של זמננו, ולצד הפן המסחרי של הענף, הרי שמדובר גם ב"משחק של העם" המחובר באופן עמוק לתרבות, ומשמש כ"אמצעי להזדהות לאומית או שבטית.

"בסיומו של פסק הדין חויבה ההתאחדות להעביר את כל המידע שנתבקש לגבי שלושת הקבוצות מהשרון (כפר סבא, רעננה והרצליה) ככל שטרם הועבר, ולגבי הקבוצות מפתח תקוה חויבה ההתאחדות לפנות ישירות בעצמה למפקידי הבטוחות ולקבל את עמדתם, ככל שיתנגדו לגבש החלטה חדשה בענין על סמך העקרונות שנומקו בפסק הדין. לענין התורמים, הרי שההתאחדויות חויבה לגלות זהותם, במקרה שזהות התורמים גולתה לרשם העמותות או צריכה היתה להיות מועברת לרשם העמותות על פי הדין".

תגובת ההתאחדות: "נפעל בהתאם להחלטת בית המשפט".